

Thomas K. Nielsen

Taiwans vej til demokrati

Artiklen er rettet imod de moderniseringsteoretiske tolkninger af demokratiseringen i Taiwan, hvor demokratiseringen ses som resultatet af et samfundsmæssigt pres som følge af landets økonomiske udvikling. Argumentet er, at det samfundsmæssige pres for demokrati i Taiwan var svagt og uorganiseret, og at Taiwans økonomiske udvikling ikke var afgørende for demokratiseringen. I stedet ses demokratiseringen som den politiske elites modtræk til en række internationale udfordringer, et modtræk, der var betinget af den nationale oppositions politiske svaghed.

I 1986 ophævede Taiwans aldrende præsident Chiang Ching-kuo Taiwans 35 år gamle krigsretstilstand. Dermed indledtes en demokratiseringsproces, som i 1991-92 resulterede i relativt frie og fair nyvalg til landets repræsentative politiske organer. Demokratiseringen i Taiwan ses i stort set alle analyser i et moderniseringsteoretisk perspektiv, dvs. som et næsten uundgåeligt resultat af landets hastige økonomiske udvikling i efterkrigstiden (se for eksempel Tien, 1988: 251; Tien 1992: 39; Hu og Chu, 1992: 180; Soong, 1992: 63; Liang og Wu, 1992: 83). Lucian W. Pye konkluderede for eksempel i 1985:

„Taiwan is possibly the best working example of the theory that economic progress should bring in its wake democratic inclinations and a healthy surge of pluralism, which in time will undercut the foundations of the authoritarian rule common to developing countries. By the 1980's Taiwans political and social development no longer lagged behind its economic modernization“ (1985: 233).

Den moderniseringsteoretiske indfaldsvinkel har ført frem til tre teser, som implicit eller eksplicit går igen i størstedelen af litteraturen om demokratiseringsprocessen i Taiwan: 1) At demokratiseringen var resultatet af landets kapitalistiske udvikling, idet 2) økonomisk udvikling ændrede befolkningens holdninger og værdier, og derved 3) affødte et stærkt samfundsmæssigt krav om demokrati. Demokratiseringen ansues således som resultatet af et nationalt pres, mens internationale påvirkninger primært betragtes som katalysatorer for denne udvikling. Mit hovedargument er, at disse teser er uholdbare. I det følgende vil jeg, med udgangspunkt i følgende fire teser, opridse konturerne til en forklaring, som står i grundlæggende kontrast til den moderniseringsteoretiske inspirerede tolkning:

1. De institutionelle rammer for Taiwans økonomiske udvikling svækkede sammenhængen mellem økonomisk udvikling og demokrati.
2. Det samfundsmæssige pres for demokrati var svagt både før og under den demokratiske transition.
3. Demokratiseringen var den politiske elites reaktion på en række internationale udfordringer.
4. Oppositionens svaghed var forudsætningen for, at demokratiseringen var en realpolitisk mulighed for at imødegå de internationale udfordringer.

Thomas K. Nielsen

Taiwans vej til demokrati

Artiklen er rettet imod de moderniseringsteoretiske tolkninger af demokratiseringen i Taiwan, hvor demokratiseringen ses som resultatet af et samfundsmæssigt pres som følge af landets økonomiske udvikling. Argumentet er, at det samfundsmæssige pres for demokrati i Taiwan var svagt og uorganiseret, og at Taiwans økonomiske udvikling ikke var afgørende for demokratiseringen. I stedet ses demokratiseringen som den politiske elites modtræk til en række internationale udfordringer, et modtræk, der var betinget af den nationale oppositions politiske svaghed.

I 1986 ophævede Taiwans aldrende præsident Chiang Ching-kuo Taiwans 35 år gamle krigsretstilstand. Dermed indledtes en demokratiseringsproces, som i 1991-92 resulterede i relativt frie og fair nyvalg til landets repræsentative politiske organer. Demokratiseringen i Taiwan ses i stort set alle analyser i et moderniseringsteoretisk perspektiv, dvs. som et næsten uundgåeligt resultat af landets hastige økonomiske udvikling i efterkrigstiden (se for eksempel Tien, 1988: 251; Tien 1992: 39; Hu og Chu, 1992: 180; Soong, 1992: 63; Liang og Wu, 1992: 83). Lucian W. Pye konkluderede for eksempel i 1985:

„Taiwan is possibly the best working example of the theory that economic progress should bring in its wake democratic inclinations and a healthy surge of pluralism, which in time will undercut the foundations of the authoritarian rule common to developing countries. By the 1980's Taiwans political and social development no longer lagged behind its economic modernization“ (1985: 233).

Den moderniseringsteoretiske indfaldsvinkel har ført frem til tre teser, som implicit eller eksplicit går igen i størstedelen af litteraturen om demokratiseringsprocessen i Taiwan: 1) At demokratiseringen var resultatet af landets kapitalistiske udvikling, idet 2) økonomisk udvikling ændrede befolkningens holdninger og værdier, og derved 3) affødte et stærkt samfundsmæssigt krav om demokrati. Demokratiseringen ansues således som resultatet af et nationalt pres, mens internationale påvirkninger primært betragtes som katalysatorer for denne udvikling. Mit hovedargument er, at disse teser er uholdbare. I det følgende vil jeg, med udgangspunkt i følgende fire teser, opridse konturerne til en forklaring, som står i grundlæggende kontrast til den moderniseringsteoretiske inspirerede tolkning:

1. De institutionelle rammer for Taiwans økonomiske udvikling svækkede sammenhængen mellem økonomisk udvikling og demokrati.
2. Det samfundsmæssige pres for demokrati var svagt både før og under den demokratiske transition.
3. Demokratiseringen var den politiske elites reaktion på en række internationale udfordringer.
4. Oppositionens svaghed var forudsætningen for, at demokratiseringen var en realpolitisk mulighed for at imødegå de internationale udfordringer.

Taiwans politiske system 1949-86

Den autoritære stat

Hvis man skal forstå, hvad der i 1980'erne fik Taiwans politiske elite til at gennemføre politiske reformer, er det nødvendigt at kende karakteren af den autoritære stat og dens relation til henholdsvis det taiwanesiske samfund og det internationale system.

Den autoritære stat i Taiwan udgjorde en effektiv, sammenhængende og homogen magtstruktur med en høj kapacitet til at præge samfundet og implementere *policies*.

Under krigsretstilstanden (1949-86) udvikledes et ét-partidiktatur, som på det strukturelle plan havde klare paralleller til det kommunistiske system i Kina. Det var et styre, hvor den politiske magt i ekstrem grad var centreret omkring Chiang Kai-shek og efter hans død i 1976 omkring hans søn Chiang Ching-kuo. Nationalistpartiet udgjorde ligesom kommunistpartiet i Kina kernen i det politiske system. Det var et sammenhængende, velorganiseret og hierarkisk kadreparti, opbygget i overensstemmelse med de leninistiske principper om demokratisk centralisme. Alle væsentlige politiske beslutninger blev truffet i Nationalistpartiets øverste organer, mens de forfatningsmæssige politiske organer bedst kunne karakteriseres som implementeringsorganer for Nationalistpartiet (Moody, 1992: 26; Winkler, 1984: 48; Tien, 1988: 67).

De historiske omstændigheder bag Nationalistregeringens tvungne eksil i Taiwan havde afgørende betydning for legitimeringen af det autoritære styre i forhold til både ind- og udland. Siden nederlaget i den kinesiske borgerkrig og flugten til Taiwan har nationalisterne erklæret deres principielle støtte til den demokratiske forfatning, der i 1947 blev vedtaget på fastlandet. De har samtidig fastholdt, at borgerkrigen ikke er slut, og at deres mål er at vende tilbage og skabe et forenet Kina „befriet“ for kommunismen. Indtil da erklærede de sig bundet af et forfatningsmæssigt ansvar til at blive ved magten og forsvare forfatningen (Kao, 1992: 242).

Ved 1947-valget på fastlandet vandt Nationalistpartiet massiv majoritet i de nationale repræsentative organer. Med udgangspunkt i dette valg har Nationalistregeringen set sig som den legitime repræsentant for hele Kina. For at opretholde legitimiteten af dette krav fastfros man i 1949 medlemskabet af de repræsentative organer, indtil der igen kunne holdes nyvalg i et forenet Kina (Kao, 1992: 242). Derfor har det autoritære styre og ét-kina-politikken betinget hinanden. Afbigelser fra ét-kina-politikken ville udhule regeringens argumenter for ikke at implementere de demokratiske principper, som den har erklæret sin støtte til. Omvendt ville nyvalg til de repræsentative organer i Taiwan undergrave argumentet om, at de skulle repræsentere det samlede Kina (Kao, 1992: 242).

Staten og det nationale og internationale samfund: Styrke og svaghed

Taiwan har stedse været meget sårbart og svagt i sine internationale relationer. Man har til stadighed levet i frygten for en kinesisk invasion, og det er formodentlig kun alliancen med USA, som har sikret regimets overlevelse.

Den økonomiske og militære støtte fra USA lettede endvidere regeringens udgiftsbyrde til militære formål, hvilket muliggjorde, at relativt flere ressourcer kunne anvendes til industrielle investeringer. Alliancen med USA havde derfor ikke blot sikkerhedsmæssig betydning, men også betydning for Taiwans økonomiske udvikling (Chan, 1988: 38-45).

I forhold til de nationalt baserede sociale klasser og lag havde Nationalist-regeringen derimod af historiske årsager en meget høj grad af autonomi og styrke. Da Chiang Kai-shek - og de cirka to millioner statsansatte, regeringsmedlemmer, militærfolk mv. - i 1949 ankom til Taiwan, udgjorde de en udefra kommende elite uden sociale bånd til lokalbefolkningen. I det magtvakuum, der opstod efter japanernes tilbagetrækning fra øen, overtog fastlandskineserne den økonomiske og politiske magt over en lokalbefolkning, som efter 40 års japansk undertrykkelse var passiv og demobiliseret. Konfiskerede japanske besiddelser i form af jord, samt finansielle og industrielle virksomheder, gav de nye magthavere en finansiell basis, som yderligere styrkede deres autonomi i forhold til lokalbefolkningen (Gold, 1986: 35-50). Frem til midten af 1980'erne regerede nationalisterne med strategier, som kan betegnes: Korporativ organisering, undertrykkelse og legitimering via økonomisk udvikling.

For at forebygge uafhængig interesseartikulering og -organisering organiserede staten de væsentligste sociale grupper og klasser i samfundet i et net af statskontrollerede interesseorganisationer. Gennem disse organisationer, som folk ofte var tvunget til at være medlemmer af, sikrede staten sig blandt andet den økonomiske og politiske kontrol over samfundets hovedklasser: Arbejdere, bønder og kapitalister (Jacobs, 1978: 243). Ved at hindre deres uafhængige interesseartikulering og -organisering modvirkede regeringen, at de udviklede sig til kollektive politiske aktører.

Hvor befolkningen agerede uden for de statskontrollerede og derfor lovlige politiske rammer, reagerede myndighederne med undertrykkelse. Efter indførelsen af krigsretstilstanden blev de forfatningsmæssige civile og politiske rettigheder ophævet. Der blev for eksempel indført forbud mod offentlige møder, strejker, demonstrationer, samt etablering af nye partier (Casse og Lauridsen, 1987: 57). Fra slutningen af 1950'erne blev regeringens mål om en militær befrielse af fastlandet gradvist afløst af målet om økonomisk udvikling på Taiwan. Samtidig begyndte regeringen i stigende grad at anvende den økonomiske vækst som legitimeringsgrundlag over for befolkningen.

Taiwans politiske system fra 1949-86 var således kendetegnet ved en statslig elite, som i forhold til omverdenen var sårbar og svag. I forhold til de nationalt baserede klasser og lag besad regeringen imidlertid en høj grad af autonomi samt - i kraft af statsapparatets sammenhængende kommandostruktur - en høj kapacitet til at passivisere og demobilisere befolkningen.

Nationale forholds betydning for den demokratiske åbning

Demokratiseringen i Taiwan opfattes normalt som resultatet af et samfundsmæssigt pres, som opstod i takt med landets økonomiske udvikling. I det følgende vil jeg argumentere for, at det samfundsmæssige pres for demokrati

i første halvdel af 1980'erne var svagt og uorganiseret, og derfor ikke kan forklare den demokratiske åbning i 1986. Netop oppositionens svaghed - ikke dens styrke - vil jeg kæde sammen med særlige træk i Taiwans senkapitalistiske udvikling.

Økonomisk udvikling og demokrati i Taiwan

Det var først omkring 1977, at der opstod en egentlig opposition i Taiwan. Det var en bevægelse, hvis aktive kerne var medlemmer af Taiwans ny mellemlag, og hvis sociale basis var meget snæver. Netop oppositionens karakter af isoleret mellemlagsbevægelse uden nogen bredere social basis var dens store svaghed.

Det er gentagne gange - og senest af Burkhart og Lewis-Beck (1994) - blevet bekræftet, at der er en stabil statistisk sammenhæng mellem økonomisk udvikling og demokrati. Sammenhængen er imidlertid langt fra perfekt. Udfordringen er derfor at finde en teori, som både kan forklare den langsigtede historiske sammenhæng og de mange undtagelser (Diamond, 1992: 451-472).

Mit teoretiske udgangspunkt er, at demokrati opstår som resultatet af en magtkamp mellem tilhængere og modstandere af demokrati. I denne magtkamp har modstanderne af demokrati normalt været at finde blandt dem, som nyder godt af den autoritære orden, mens tilhængerne af demokrati normalt har været at finde blandt de underprivilegerede klasser og lag (Rueschemeyer, 1992: 46). Den samfundsmæssige klassesdeling i kapitalistiske samfund har traditionelt været tæt forbundet med fordelingen af magt og privilegier. Derfor har sociale klasser traditionelt været de mest betydningsfulde aktører i kampen om demokrati. Historisk set har kapitalismens udvikling influeret på muligheden for demokrati ved at transformere klassestrukturen og dermed også (tendentielt) magtbalancen mellem klasserne (Rueschemeyer, 1992: 48). Den tidlige kapitalistiske udvikling er ofte blevet karakteriseret som en spontan proces uden statslig indgriben. Senkapitalistisk udvikling har derimod normalt været et teleologisk projekt, hvor staten har spillet en afgørende rolle i forhold til at bane vejen for den økonomiske udvikling. At det også gælder for Taiwan, er ofte blevet påvist (White og Wade, 1988: 1).

Hvor det statskontrollerede korporative politiske system i 1950'erne primært havde et politisk rationale - at sikre statens overlevelse - fik det i 1960'erne i stigende grad et økonomisk rationale. Statens økonomiske kontrol over bønderne gjorde det muligt at overføre ressourcer fra landbruget til finansiering af industrielle investeringer. Statens økonomiske og politiske kontrol over arbejderklassen sikrede lave lønninger og et stabilt arbejdsmarked, ligesom statens autonomi og magt over borgerskabet var forudsætningen for den industripolitik, som har kendetegnet Taiwans økonomiske udviklingsmodel (Wade, 1990: 377).

Mens den tidlige europæiske og nordamerikanske kapitalisme var karakteriseret ved en horisontal relation mellem klasserne, var Taiwan kendetegnet ved en vertikal relation mellem staten og de enkelte klasser, hvor staten spillede rollen som formidler af forholdet mellem klasserne. Denne vertikale rela-

tion blev formidlet gennem den korporative interesserepræsentationsstruktur. Da den stærke stat opstod i 1950'erne, fandtes der ingen klasser i Taiwan, som havde udviklet en uafhængig eksistens og bevidsthed. Derfor havde staten et optimalt udgangspunkt for at demobilisere klasserne i takt med, at den kapitalistiske klassestruktur modnedes (Koo, 1987: 171).

Den stærke stat havde således et økonomisk og politisk incitament til, gennem det statskorporatistiske system, at passivisere og demobilisere samfundets hovedklasser: Arbejderklassen, bønderne og borgerskabet. Mellemlagene voksede derimod frem i takt med landets industrielle og sociale transformation. De opstod og udvikledes i randområderne af de korporative strukturer, hvor der var et begrænset rum for uafhængig interesseartikulering. Statens kontrol over hovedklasserne ser jeg derfor som en væsentlig del af forklaringen på oppositionens snævre sociale basis.

Det nationale pres for demokrati

Der er flere forhold, der taler for, at beslutningen om at ophæve krigsretstilstanden i 1986 ikke var fremkaldt af et folkeligt pres. Som nævnt ovenfor var den politiske oppositions sociale basis snæver, og der var stort set ingen bredere aktivitet i samfundet i form af sociale bevægelser eller strejker, som satte spørgsmålstegn ved det autoritære system.

I første halvdel af 1980'erne var oppositionen splittet og svag (Chiuo, 1986: 19). Ved valgene til de relativt betydningsløse lokale og nationale repræsentative organer formåede oppositionen ikke at holde på sin i forvejen beskedne vælgerandel. Valgresultaterne gav derfor et fingerpeg om, at Nationalistpartiet havde formået at skabe opbakning i store dele af befolkningen. At den relativt svage opposition var konfronteret med en statslig elite, som med en yderst stærk Chiang Ching-kuo i spidsen ikke havde udvist tegn på splittelse, er et yderligere argument for, at den demokratiske åbning ikke skulle være forårsaget på baggrund af et folkeligt pres.

I det følgende vil jeg argumentere for, at den politiske elites beslutning om at gennemføre politiske reformer skal ses som resultatet af en række internationale udfordringer, som politiske reformer udgjorde et effektivt modtræk til. Den nationale oppositions svaghed var i den sammenhæng en forudsætning for, at politiske reformer ikke blot var en teoretisk, men også en realpolitisk mulighed.

Eksterne forhold

Siden starten af 1970'erne skete der en hastig forværring af Taiwans internationale position. I 1972 mistede Taiwan sit sæde i FN til Kina, og fra 1970-1988 ophævede ca. 55 lande de diplomatiske forbindelser med Taiwan (Kao, 1992: 237-241). I 1980 var Taiwan tvunget ud af stort set alle betydningsfulde internationale organisationer, og landet stod derfor næsten fuldstændig isoleret i international politik (Tien, 1988: 219). I samme periode var der tiltagende usikkerhed i forholdet mellem USA og Taiwan. Fra starten af 1970'erne havde USA en geopolitisk interesse i at forbedre relationerne til

Kina. Det krævede imidlertid, at USA lagde luft til Taiwan. Taiwan erfarede således ved gentagne lejligheder, at USA - under kinesisk pres - var villig til at udvise eftergivenhed i Taiwan-spørgsmålet, hvis blot det kunne forbedre USA's styrkeposition i den strategiske balance mellem USA, Kina og Sovjetunionen (Wu, 1993: 3). Taiwan oplevede endvidere et stærkt pres fra Kina, som i 1980'erne brugte sin nyvundne internationale styrke i en intensiveret genforeningskampagne. For at tvinge Nationalistregeringen til forhandlingsbordet fortsatte den kinesiske ledelse forsøgene på at isolere Taiwan, og man truede med militær indgriben, hvis ikke Taiwan ville udvise forhandlingsvilje.

I årene inden den demokratiske åbning i 1986 stod Nationalistregeringen derfor over for en international økonomisk, politisk og sikkerhedspolitisk udfordring, som udgjorde en langt større trussel mod regeringens overlevelse end presset fra den hjemlige opposition. Økonomisk udgjorde den internationale isolation en trussel imod landets eksportorienterede økonomiske udvikling. Det havde ikke kun potentielle økonomiske konsekvenser, men også politiske konsekvenser, idet økonomisk udvikling siden 1960'erne havde spillet en væsentlig rolle i regeringens legitimeringsbestræbelser.

Politisk svækkede den internationale isolation troværdigheden i Nationalistregeringens krav om at være den legitime repræsentant for hele Kina (Bush, III 1992: 350). Manglende international støtte til dette krav ville hurtigt kunne give anledning til en intensiveret national og international kritik af den autoritære politiske orden. International isolation og begyndende økonomisk stagnation ville derfor kunne skabe støtte til oppositionen i befolkningsgrupper, som hidtil havde accepteret Nationalistregeringen på grund af dens økonomiske resultater.

Med Kinas intensiverede genforeningskampagne var svækkelsen af alliancen med USA desuden en kilde til alvorlige sikkerhedsmæssige bekymringer. På grund af den uforudsigelige internationale situation var det umuligt at vide, om de amerikanske interesser i en tilnærmelse til Kina ville nå en sådan intensitet, at man fra amerikansk side var villig til at støtte et kinesisk dikteret genforeningsudspil (Feldman, 1988: 129). I den situation udgjorde demokratisering et middel til at imødegå disse udfordringer. For det første kunne demokratisering bidrage til at legitimere regeringen i forhold til både den hjemlige opposition og udlandet på et tidspunkt, hvor Taiwans internationale isolation havde svækket troværdigheden af ét-kina-politikken og derved også svækket rationalet for at opretholde det autoritære system.

For det andet havde ét-kina-politikken gjort kampen om international anerkendelse mellem Kina og Taiwan til et nulsumsspil. Efter at omverdenen i stigende grad var begyndt at oprette diplomatiske forbindelser med Kina, bidrog ét-kina-politikken effektivt til at isolere Taiwan. Regeringens eneste mulighed var at udforme en mere fleksibel udenrigspolitik, hvor man kunne dispensere for kravet om at repræsentere hele Kina. Men så længe de forfatningsgaranterede demokratiske rettigheder var sat ud af kraft under henvisning til ét-kina-politikken og den uafsluttede borgerkrig, vil afvigelser fra ét-kina-politikken kunne udvikle sig til en alvorlig trussel imod den autori-

tære politiske orden. Demokratisering ville imidlertid kunne bidrage til at give en sådan fleksibilitet.

For det tredje var demokratisering et effektivt våben mod Kinas genforeningskampagner, da Kina ville få svært ved at vinde amerikansk tilslutning til et genforeningsudspil, som indebar, at et kapitalistisk demokratisk Taiwan ville blive opslugt i et autoritært kommunistisk Kina. Demokratiseringer ville samtidig introducere en ny politisk aktør - de taiwanesiske vælgere - som med sin traditionelle støtte til kravet om et selvstændigt Taiwan ville være en effektiv vetogruppe imod genforening (Nathan, 1992: 212).

Der var således en række incitamentter til at gennemføre demokratiske reformer. Det var imidlertid de nationale politiske forhold, som betingede, at demokratiseringer også var en realpolitisk mulighed. Oppositionens svaghed har utvivlsomt givet Nationalistregeringen en formodning om, at det ville være muligt at ændre regimeformen, uden at nationalisterne måtte opgive den politiske magt. Demokratiseringen kom således på et tidspunkt, hvor nationalisterne havde støtte i befolkningen, og hvor folk stadig opfattede regeringen som succesfuld. Ved netop at demokratisere på et tidspunkt, hvor politiske eliter normalt undlader at demokratisere, var der mulighed for at transformere denne succes til vælgermæssig opbakning i et stadig mere konkurrencepræget politisk system.

Transitionen

Ophævelsen af krigsretstilstanden og de følgende års politiske reformer var som sagt en eliteinitieret proces, der skulle styrke regeringens evne til at imødegå internationale udfordringer. Det må derfor formodes, at den politiske ledelse fortsatte støtte til reformkursen var betinget af, at den kunne kontrollere reformprocessen og bevare den politiske magt og samtidig undgå social, politisk og økonomisk ustabilitet. Disse forudsætninger blev i vid udstrækning opfyldt i perioden 1986-92.

Selv om de politiske reformer affødte en vis folkelig mobilisering, var der ikke tale om egentlig social ustabilitet, og det lykkedes endvidere at opretholde økonomiens høje vækstrater. Der skete en vis opblussen af arbejderklassens faglige aktivitet, men der var ikke tale om nogen bredere politisering. Arbejderklassens krav var rent faglige, og hovedsagelig af defensiv karakter, idet de ofte handlede om at få arbejdsgiverne til at overholde den arbejdsmarkedslovgivning, som regeringen havde vedtaget i 1984. Der var endvidere spredte forsøg på at etablere uafhængige fagforeninger og arbejderpartier. Ved indgangen til 1990'erne kunne man dog konstatere, at arbejdsgiverne og Nationalistpartiet stadig havde massiv kontrol over fagforeningerne, og at arbejderpartierne aldrig havde vundet tilslutning i Taiwans konservative arbejderklasse (Lauridsen, 1992: 12-18; Copper, 1993: 103).

Udover et begrænset antal uafhængige fagforeninger opstod der en lille snes sociale bevægelser, som hovedsagelig rettede deres krav til staten. Der var kun få horisontale forbindelser mellem de enkelte bevægelser. De indgik ikke i nogen bredere demokratisk alliance, og deres krav havde ikke nogen sam-

fundsomvæltende karakter. Dertil kom, at der stort set ingen forbindelser var mellem de fremvoksende partier og de ny sociale bevægelser (Hsiao, 1992: 59-69).

Den politiske opposition var centreret omkring *Democratic Progressive Party* (DPP), som var det eneste af de mange nye partier, der fik reel betydning. DPP var i perioden 1986-92 et relativt lille og svagt parti. Det havde ingen egentlig social basis i bestemte klasser eller lag, og det manglede en klar politisk profil. På det politiske plan var der ikke meget, der adskilte det fra Nationalistpartiet. DPP formåede ikke at formulere et sammenhængende program med løsninger på de problemer, som skabte grobund for utilfredshed i befolkningen (Moody, 1992: 165). I stedet skræmte partiet store dele af befolkningen fra sig på grund af sin radikale politiske stil (Long, 1992: 221).

Truslen mod Nationalistpartiets fortsatte magtposition kommer primært fra partiet selv. Efter Chiang Ching-kuos død i 1988 forsvandt den sidste af de „stærke mænd“, der siden 1949 havde holdt sammen på Nationalist-regeringen. Chiangs død skabte et magtvakuum, hvor elitepolitikere og deres fraktioner begyndte at strides, primært om personlig magt og indflydelse. De politiske uenigheder mellem reformtilhængere og -modstandere i KMT spillede i den forbindelse kun en underordnet rolle (Moody, 1992: 162).

Trods Nationalistpartiets splittelse og på grund af DPP's svaghed formåede nationalisterne at vinde komfortable valgsejre ved lokal- og suppleringsvalg i slutningen af 1980'erne. Ved valgene til Nationalforsamlingen og Parlamentet i 1991 og 1992 markerede DPP sig kraftigt med kravet om et uafhængigt Taiwan. Dette krav affødte kraftige reaktioner fra Kina, som truede med militære indgreb, hvis Taiwan erklærede sig uafhængigt (Long, 1992: 224). Kinas militære trusler skræmte store dele af vælgerskaren, hvilket fremmede støtten til Nationalistpartiets moderate „kinapolitik“. Den indebar formel støtte til genforening, dog kombineret med reelle bestræbelser på at styrke Taiwans uafhængighed af Kina (Long, 1992: 224-226).

Valget til Nationalforsamlingen i 1991 resulterede i en knusende valgsejr til Nationalistpartiet, som vandt 2/3 af mandaterne (Nielsen, 1994: 82-83). Med dette flertal kunne nationalisterne ensidigt styre den konstitutionelle reformproces. Frem til 1991 havde nationalisterne ensidigt dikteret timingen, rækkefølgen og indholdet af den politiske reformproces, som indtil da primært havde bestået af liberaliseringer. Men med sejren ved valget til Nationalforsamlingen i 1991 kunne Nationalistpartiet alene også fastsætte indholdet af den forfatningsmæssige reformproces og derved institutionaliseringen af det fremvoksende demokrati. Der var således en række forhold, der understøttede demokratiseringsprocessen. Nationalistpartiet viste for det første en enestående evne til at klare sig i den stadig mere konkurrenceprægede politiske proces, trods intern splittelse. Ved lokalvalgene og suppleringsvalgene i perioden 1986-92 var nationalisternes stemmeandel normalt 60-70 pct., mens DPP's balancerede omkring 25-30 pct. (Nielsen, 1994: 82-83).

For det andet havde den ny pragmatiske „fleksible udenrigspolitik“ bidraget til at bringe Nationalistregeringen ud af defensiven i konkurrencen med

Kina. Samtidig havde de demokratiske reformer bedret Nationalistregeringens internationale omdømme (Lin, 1991: 22). Endelig medførte opbruddet i Østeuropa og Sovjetunionen et markant fald i Kinas geopolitiske betydning for USA.

For det tredje steg prisen for at stoppe demokratiseringsprocessen i takt med, at den skred frem. Nationalistregeringens mulighed for at imødegå oppositionen og fastholde den folkelige opbakning blev derfor i stigende grad forbundet med at fastholde initiativet og vedholdent fortsætte demokratiseringsprocessen.

Konklusion

Demokratiseringen i Taiwan ses normalt som et resultat af landets økonomiske udvikling. Hovedargumentet her er, at den stærke autonome stat som et led i sin statsdirigerede økonomiske udviklingsstrategi havde et incitament (i tillæg til det politiske) til at kontrollere samfundets hovedklasser. Kontrollen over hovedklasserne via korporative „interesseorganisationer“ hindrede deres udvikling til betydningsfulde kollektive politiske aktører og svækkede derfor sammenhængen mellem økonomisk udvikling og demokrati.

Det er en del af forklaringen på, at det samfundsmæssige pres for demokrati i Taiwan var så relativt svagt. Kravet om demokrati blev båret frem af medlemmer af Taiwans ny mellemlag. Disse lag opstod i randområderne af de korporative strukturer, hvor de havde et vist rum for uafhængig politisk aktivitet. Oppositionens snævre forankring i de ny mellemlag og dens mangel på bredere social basis var dens store svaghed og forklarer, hvorfor den ikke formåede at true regeringens magtmonopol.

De politiske magthaveres beslutning om at gennemføre politiske reformer var derfor ikke forårsaget af et nationalt pres. Argumentet er i stedet, at de demokratiske reformer var elitens effektive svar på en række internationale politiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige udfordringer, som i starten af 1980'erne truede regeringens overlevelse på lang sigt. Betydningen af de internationale udfordringer skal ses i lyset af, at Nationalistregeringen i sine eksterne relationer var meget afhængig og sårbar.

Når politiske reformer ikke blot var en teoretisk, men også en realpolitisk mulighed, hang det sammen med oppositionens svaghed. Oppositionens svaghed gav regeringen en formodning om, at det ville være muligt at ændre regimeformen og opretholde magten. Timingen af den demokratiske åbning var i vid udstrækning udtryk for politisk kløgt. Ved at gå i spidsen for demokratiseringen på et tidspunkt, hvor befolkningen generelt opfattede regeringen som succesfuld, var der gode muligheder for at overføre denne succes til vælgermæssig opbakning.

Demokratiseringen skabte imidlertid store forventninger i befolkningen. Så da først processen var sat i gang, steg prisen for at vende tilbage til diktaturet med eksplosiv hast. Derfor blev nationalisternes mulighed for at blive ved magten i stigende grad forbundet med at opretholde initiativet og fortsætte processen. Samtidig havde nationalisterne magt til at styre rækkefølgen og

timingene i transitionsprocessen. Og ved valget i 1991 til Nationalforsamlingen vandt partiet således de tilstrækkelige 2/3 af mandaterne, så at det fortsat ensidigt kunne diktere institutionaliseringen af det fremvoksende demokrati. Nationalisternes evne til at opretholde styringen af den eliteinitierede transitionsproces var givetvis forudsætningen for dens fortsættelse.

Litteratur

- Burkhardt E. Ross og Michael S. Lewis-Beck (1994). „Comparative Democracy: The Economic Development Thesis“, *American Political Science Review*, vol. 88, no. 4, pp. 903-910.
- Bush III, Richard C. (1992). „The Role of the United States in Taiwan-PRC Relations“, i Denis Fred Simon og Michael Y.M. Kau (eds.), *Taiwan: Beyond the Economic Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Casse, Thorkild og Laurids Lauridsen (1987). „Sydkorea og Taiwan - På vej mod demokrati“, *Den Ny Verden*, årg. 20, nr. 2, pp. 49-69.
- Chan, Steve (1988). „Developing Strength from Weakness: The State in Taiwan“, *Journal of Developing Societies*, vol. 4, January-April, pp. 38-52.
- Chiou, C.L. (1986). „Politics of Alienation and Polarization: Taiwan's Tangwai in the 1980's“, *Bulletin of Concerned Asian Scholars*, vol. 18, no. 3, July-September, pp. 6-29.
- Copper, James F. (1993). „The Role of Minor Political Parties in Taiwan“, *World Affairs*, vol. 155, no. 3, pp. 95-109.
- Diamond, Larry (1992). „Economic Development and Democracy“, *American Behavioral Scientist*, vol. 35, no. 4-5, pp. 450-499.
- Feldman, Harvey J. (1988). „Development of U.S.-Taiwan Relations 1948-1987“, i Harvey Feldman og Ipyong J. Kim, *Taiwan in a Time of Transition*, New York: Paragon House Publishers.
- Gold, Thomas B. (1986). *State and Society in the Taiwanese Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Hsiao, Hsin-huang Michael (1992). „The Rise of Social Movements and Civil Protests“, pp. 57-75 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Hu, Fu og Yun-han Chu (1992). „Electoral Competition and Political Democratization“, pp. 177-207 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Jacobs, J. Bruce (1978). „Paradoxes in the Politics of Taiwan: Lessons for Comparative Politics“, *Politics*, no. 2.
- Kao, Michael Ying-mao (1992). „The ROC's New Foreign Policy Strategy“, i Denis Fred Simon og Michael Y.M. Kau (eds.), *Taiwan: Beyond the Economic Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Koo, Hagen (1987). „The Interplay of State, Social Class, and World System in East Asian Development: The Cases of South Korea and Taiwan“, pp. 165-182 i Frederic C. Deyo, *The Political Economy of the New Asian Industrialism*, Ithaca and London.
- Lauridsen, L.S. (1992). „Labour and Democracy in Taiwan: Continuity and Change of Labour Regimes and Political Regimes in Taiwan“, Research Report, no. 87, Publications from the Institute of Geography, Socio-Economic Analysis and Computer Science, Roskilde University, Denmark.
- Jiang, Ping-lung og Wen-Cheng WU (1992). „The Changign Role of KMT in Taiwan's Political System“, pp. 75-102 i Tun-jen Cheng og Stephen Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lume Rienner Publishers
- Lin, Tung-tai (1991). „The Role of the Mass Media in the ROC's Political Democratization“, *Issues & Studies*, vol. 27, no. 10, pp. 158-172.
- Long, Simon (1992). „Recent Developments. Taiwan's National Assembly Elections“, *The China Quarterly*, no. 129, pp. 216-228.
- Moody, Peter R. (1992). *Political Change on Taiwan - A Study of Ruling Party Adaptability*, New York: Praeger.
- Nathan, Andrew J. (1992). „The Effect of Taiwan's Political Reform on Taiwan-Mainland Relations“, pp. 207-221 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Nielsen, Thomas Kibak (1994). *Taiwans vej mod demokrati*, Upubliceret speciale ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
- Pye, Lucian (1985). *The Cultural Dimentions of Authority*, Harvard: Harvard University Press.
- Rueschemeyer, Dietrich, E. Stephens og J. Stephens (1992). *Capitalist development and Democracy*, Cambridge: Polity Press.
- Soong, James Chul-yul (1992). „Political Development in the Republic of China on Taiwan, 1985 - 1992: An Insider's View“, *World Affairs*, vol. 155, no. 2.

timingene i transitionsprocessen. Og ved valget i 1991 til Nationalforsamlingen vandt partiet således de tilstrækkelige 2/3 af mandaterne, så at det fortsat ensidigt kunne diktere institutionaliseringen af det fremvoksende demokrati. Nationalisternes evne til at opretholde styringen af den eliteinitierede transitionsproces var givetvis forudsætningen for dens fortsættelse.

Litteratur

- Burkhardt E. Ross og Michael S. Lewis-Beck (1994). „Comparative Democracy: The Economic Development Thesis“, *American Political Science Review*, vol. 88, no. 4, pp. 903-910.
- Bush III, Richard C. (1992). „The Role of the United States in Taiwan-PRC Relations“, i Denis Fred Simon og Michael Y.M. Kau (eds.), *Taiwan: Beyond the Economic Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Casse, Thorkild og Laurids Lauridsen (1987). „Sydkorea og Taiwan - På vej mod demokrati“, *Den Ny Verden*, årg. 20, nr. 2, pp. 49-69.
- Chan, Steve (1988). „Developing Strength from Weakness: The State in Taiwan“, *Journal of Developing Societies*, vol. 4, January-April, pp. 38-52.
- Chiou, C.L. (1986). „Politics of Alienation and Polarization: Taiwan's Tangwai in the 1980's“, *Bulletin of Concerned Asian Scholars*, vol. 18, no. 3, July-September, pp. 6-29.
- Copper, James F. (1993). „The Role of Minor Political Parties in Taiwan“, *World Affairs*, vol. 155, no. 3, pp. 95-109.
- Diamond, Larry (1992). „Economic Development and Democracy“, *American Behavioral Scientist*, vol. 35, no. 4-5, pp. 450-499.
- Feldman, Harvey J. (1988). „Development of U.S.-Taiwan Relations 1948-1987“, i Harvey Feldman og Ipyong J. Kim, *Taiwan in a Time of Transition*, New York: Paragon House Publishers.
- Gold, Thomas B. (1986). *State and Society in the Taiwanese Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Hsiao, Hsin-huang Michael (1992). „The Rise of Social Movements and Civil Protests“, pp. 57-75 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Hu, Fu og Yun-han Chu (1992). „Electoral Competition and Political Democratization“, pp. 177-207 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Jacobs, J. Bruce (1978). „Paradoxes in the Politics of Taiwan: Lessons for Comparative Politics“, *Politics*, no. 2.
- Kao, Michael Ying-mao (1992). „The ROC's New Foreign Policy Strategy“, i Denis Fred Simon og Michael Y.M. Kau (eds.), *Taiwan: Beyond the Economic Miracle*, New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Koo, Hagen (1987). „The Interplay of State, Social Class, and World System in East Asian Development: The Cases of South Korea and Taiwan“, pp. 165-182 i Frederic C. Deyo, *The Political Economy of the New Asian Industrialism*, Ithaca and London.
- Lauridsen, L.S. (1992). „Labour and Democracy in Taiwan: Continuity and Change of Labour Regimes and Political Regimes in Taiwan“, Research Report, no. 87, Publications from the Institute of Geography, Socio-Economic Analysis and Computer Science, Roskilde University, Denmark.
- Jiang, Ping-lung og Wen-Cheng WU (1992). „The Changign Role of KMT in Taiwan's Political System“, pp. 75-102 i Tun-jen Cheng og Stephen Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lume Rienner Publishers
- Lin, Tung-tai (1991). „The Role of the Mass Media in the ROC's Political Democratization“, *Issues & Studies*, vol. 27, no. 10, pp. 158-172.
- Long, Simon (1992). „Recent Developments. Taiwan's National Assembly Elections“, *The China Quarterly*, no. 129, pp. 216-228.
- Moody, Peter R. (1992). *Political Change on Taiwan - A Study of Ruling Party Adaptability*, New York: Praeger.
- Nathan, Andrew J. (1992). „The Effect of Taiwan's Political Reform on Taiwan-Mainland Relations“, pp. 207-221 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Nielsen, Thomas Kibak (1994). *Taiwans vej mod demokrati*, Upubliceret speciale ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
- Pye, Lucian (1985). *The Cultural Dimentions of Authority*, Harvard: Harvard University Press.
- Rueschemeyer, Dietrich, E. Stephens og J. Stephens (1992). *Capitalist development and Democracy*, Cambridge: Polity Press.
- Soong, James Chul-yul (1992). „Political Development in the Republic of China on Taiwan, 1985 - 1992: An Insider's View“, *World Affairs*, vol. 155, no. 2.

- Tien, Hung-mao (1988). *The Great Transition - Political and Social Change in the Republic of China*, Stanford: Hoover Institution Press.
- Tien, Hung-mao (1992). „Transformation of an Authoritarian Party State: Taiwan’s Development Experience“, pp. 33-57 i Tun-jen Cheng og Stephan Haggard (eds.), *Political Change in Taiwan*, Boulder og London: Lynne Rienner Publishers.
- Wade, Robert (1990). *Governing the Market - Economic Theory and the Role of Government in East Asian Industrialization*, Princeton: Princeton University Press.
- White, Gordon og Robert Wade (1988). „Developmental States in Eastasia: An Introduction“, pp. 1-13 i Gordon White (ed.), *Developmental States in East Asia*, London: The MacMillan Press, Ltd.
- Winkler, Edwin A. (1984). „Institutionalization and Participation on Taiwan: From Hard to Soft Authoritarianism“, *China Quarterly*, no. 99, pp. 481-500.
- Wu, Yu-shan (1993). „The Collapse of the Bipolar System and Mainland China’s Foreign Policy“, *Issues & Studies*, vol. 29, no. 7, pp. 1-25.